STM 1960

Kring ett Haeffner-jubileum

Av Richard Engländer

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska samfundet för musikforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat tillåtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upphovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela databasen.

KRING ETT HAEFFNERJUBILEUM

På inbjudan av den tyska Haeffnerkommittén med professor Günther Kraft vid Staatliche Hochschule für Musik i Weimar som initiativtagare reste undertecknad en vacker augustidag till Oberschönau, ett litet samhälle mitt i Thüringerwald, J. C. F. Haeffners födelseort. Det gällde främst invigningen av en konstnärlig minnestavla, något mera än 200 år efter konstnärens födelse. Redan den pittoreska dalfärden genom Thüringerwald med sin medeltidsatmosfär och sina musikhistoriska traditioner från släkten Bachs dagar förmedlade en känsla av förtrogenhet med den landskapliga miljön, ur vilken den originelle och mångsidige mannen härstammade. En konsert i Oberschönau sammanfogade på ett stilistiskt obesvärat sätt arior och solosånger av Händel, Mozart och Haeffner å ena sidan (de framfördes av den sedan Händelfesten i Halle 1959 med rätta uppskattade unge tenoren Martin Ritzmann från berlinoperan, även han »Oberschönaupojke») och Sibelius' Finlandia samt en körkantat av hembygdskaraktär å andra sidan. Det var sannerligen inte svårt att upptäcka, att det ofta citerade uttrycket om det livligt musicerande Thuringia fortfarande har giltighet. Man förnam det ännu livligagare dagen därpå, en strålande söndag. Det började med en värdig och lyckad invigningsceremoni under stor publikanslutning. Efter framförandet av en högtidlig kör ur Haeffners opera Renaud tog professor Kraft, den thüringska musikhistoriens och folklorens främste expert, till orda. Även jag fick tillfälle att yttra mig om Haeffner i Sverige och hedrades i egenskap av Uppsala universitets emissarie med en vacker present, publikationen Auf den Lebenswegen J. S. Bachs av W. Neumann (1957).

Festen fortsatte på eftermiddagen under mottot »folkliga musikdagar» med en stor pristävlan mellan körföreningar (mest blandade körer) som tillhörde några av de många industriella företagen i Thüringerwaldtrakten. Även kompositioner av Orff och krävande madrigalsång stod emellanåt på programmet och framfördes i många fall med överraskande skicklighet, noggrannhet och sånggladje. Den festliga dagen avslutades med en folklig danskväll, som visade, att även en tämligen virtuos och burschikos jazz inte är helt främmande för thüringenungdom av idag.

Efter festen i Oberschönau upplevde jag ännu några stimulerande weimardagar i angenäm samvaro med professor Kraft och hans kollega, den älskvärde professor Paul Michel, förtjänstfullt verksam på musik-

Richard Engländer vid minnestavlan över Haeffner

psykologiens område. De presenterade för mig den synnerligen trivsamma musikhögskolan med dess vackra konsertsal, dess två stora cembali och imponerande bibliotek.

Chefen för Weimars statliga bibliotek Dr. Ivar blev guiden för en just aktuell utställning av utgåvor av Thomas Manns verk och visade för mig även det från berlinbiblioteket utlånade partituret till Haeffners Renaud samt en av weimarbibliotekets värdefullaste dyrgripar, partituret till Mozarts sista pianokonsert i B-dur i autograf. Då bibliotekarien såg en uppsats i min hand ur en svensk tidskrift om Goethe och musiken, bad han omedelbart att få fotokopiera den till sin samling av litteratur om Goethe.

Så blev det även en kort sejour i Leipzig. Dit lockade framför allt det berömda musikbiblioteket Peters, numera förvandlat till Städtische Musikbücherei. Tiden räckte även till en titt i det nästan färdigställda nya operahuset med sceniska dimensioner i stil med La Scala i Milano och med stor komfort inte endast för publiken utan även för solister, orkester och kör. På ett tredagars invigningsprogram stod Mästersångarna, en konsert med violinisten David Ojstrach och Händels Radamisto.

För att till sist än en gång nämna Haeffners namn: man kände sig efter besöket i Oberschönau och Weimar mer än hittills förbunden med vår originelle gamle vän, och man tyckte sig höra det sjungande dialektala inslaget från thüringentrakten hos denne Stockholms- och Uppsala-musiker. Låt oss hoppas, att svensk och tysk musikforskning framdeles förmår upprätta ännu starkare kontakt vid utforskningen av musiken kring Haeffner, den »svenske Zelter» — om man får säga så.

Richard Engländer